

Ulkomaankauppa

Vienti sukeltaa tuontia syvemmälle

- » Ulkomaankauppa romahti toisella vuosineljänneksellä
- » Palvelujen ulkomaankauppa on supistunut enemmän kuin tavaroiden
- » Tilanne ei parane eikä heikkene oleellisesti vielä tänä vuonna
- » Vienti kääntyy vahvaan kasvuun ensi vuonna, jos vientimaat toipuvat

LISÄTIETOJA

Ennustepäällikkö Ilkka Kiema
040 940 2287
ilkka.kiema@labour.fi
www.labour.fi

Suomen ulkomaankauppa on supistunut korona-kriisin takia voimakkaasti. Kuluvan vuoden toisella neljänneksellä vienti supistui (kausitasoitettuun, työpäiväkorjatuin luvuin) 12,1 prosenttia ja tuonti 12,6 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kummassakin tapauksessa supistuminen on painottunut palveluihin, joiden kaupassa viennin supistuminen oli 28,3 prosenttia ja tuonnin 18,1 prosenttia.

VIENTI EI TOIVU VIELÄ TÄNÄ VUONNA

Keväällä arvelimme tavaraviennin supistuvan erittäin voimakkaasti kysynnän hiipumisesta ja osin myös ulkomailta tuotavien väli tuotteiden saataavuudesta johtuen. Toisella vuosineljänneksellä toteutunut tavaraviennin laskua (3,8 prosenttia viime vuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna) voidaan pitää hämmentävän pienenä. Yksinkertainen kasvuperintölaskelma kuitenkin osoittaa, että jos tavaravienti jäisi loppuvuodeksi toisella neljänneksellä vallinneelle alenneelle tasolle, kuluvana vuonna tavaraviennin supistuminen olisi noin 7,2 prosenttia.

Elinkeinoelämän keskusliiton heinäkuussa julkaisemassa teollisuuden suhdannebarometrissa niiden yritysten määrä, jotka odottivat viennin kasvua seuraavien kolmen tai niitä seuraavien kolmen kuukauden aikana, oli suunnilleen samansuuruinen viennin supistumista odottavien yritysten määrän kanssa. Esimerkiksi Teknologia-teollisuuden äskettäin (7.9.2020) julkistamassa kyselyssä miltei puolet alan yrityksissä arvioi hiljaisimman ajan olevan vielä edessä. Tavaraviennin ei olekaan perusteltua olettaa kasvavan olennaisesti vielä tänä vuonna nykyiseltä, alentuneelta tasoltaan.

Meyer Turun telakalta valmistui viime vuonna kaksi alusta. Jos telakalta loppuvuodesta valmistuvaksi kaavailtu Mardi Gras-laiva kirjataan vasta ensi vuoden vientiin, telakan viime vuoden tuotanto näkyy kuluvan vuoden tavaravientiluvuissa yhteensä noin 1,5 prosenttiyksikön suuruisena supistumisena.

Palveluvienti on supistunut tavaravientiä paljon dramaattisemmin. Kuluvan vuoden toisella neljänneksellä

palveluviennin arvon supistumiseen vaikuttivat eniten matkailu- ja kuljetuspalvelujen vienti sekä henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut. Matkailuvienti on romahtanut, sillä sen arvo oli vain noin 13 prosenttia viime vuoden vastaavasta arvosta. Lisäksi palveluvienti kasvoi viime vuonna erittäin voimakkaasti (16,6 prosenttia) ennen muuta televiestintä- ja tietotekniikkapalvelujen viennin poikkeuksellisen korkean tason takia. Siksi palveluvienti olisi luultavasti supistunut kuluvana vuonna myös ilman koronakriisiä.

Ennusteskenaariossamme oletamme, että koronaviruksesta johtuvien matkailun rajoitusten osittaisesta purkamisesta huolimatta matkailu- ja kuljetuspalvelujen kysyntä elpyy vasta ensi vuoden alkupuolella. Siksi myöskään palveluvienti ei ennusteessamme toivu kevään romahduksesta vielä kuluvan vuoden aikana. Ennusteessamme vienti supistuu kuluvana vuonna 13,7 prosenttia.

LÄHIVUOSIEN VIENTI RIIPPUU KAUPPAKUMPPANIMOIDEN TOIPUMISESTA

Suomen vienti reagoi voimakkaasti vientimaiden talouskasvuun. IMU30-muuttuja, jonka vuosittainen prosentuaalinen muutos on esitetty oheisessa kuviossa, on Palkansaajien tutkimuslaitoksen mallilaskelmissa käytetty 30 maan bruttokansantuotteista muo-

ULKOMAANKAUPAN KESKEISIÄ ENNUSTELUKUJA

	2019	2020e	2021e	2022e
Vienti (muutos-%)	7,5	-13,7	13,2	4,2
Tuonti (muutos-%)	2,4	-9,3	8,0	3,7
Tavaroiden ja palvelujen tase (Mrd. €)	1,4	-2,6	1,5	2,0
Vaihtotase (Mrd. €)	-1,1	-5,3	-1,2	-0,7

Lähde: Tilastokeskus, Palkansaajien tutkimuslaitos

dostettu painotettu indeksi, jossa kunkin maan paino perustuu sen osuuteen Suomen tavaraviennistä. Kuten oheisesta kuvioista ilmenee, esimerkiksi finanssikriisin aikana vuonna 2009 Suomen vienti supistui 20,1 prosenttia, vaikka IMU30-muuttujan arvo väheni vain 3,8 prosenttia.

Alkuvuoden tiedot viittaavat siihen, että Suomen viennin pudotus olisi nyt vientimaiden talouksien supistumiseen verrattuna vähemmän dramaattista kuin finanssikriisissä. Kansainvälisen talouden ennusteemme mukaan IMU30-indeksi supistuisi kuluvana vuonna peräti 5,4 prosenttia, vaikka viennin supistuminen näyttää jäävän oleellisesti pienemmäksi kuin vuonna 2009.

Kehityskulkujen erilaisuuteen on ilmeinen selitys: useissa tärkeissä vientimaissa tuotannon supistuminen on painottunut kotimaiseen palvelusektoriin, eivätkä niiden tavara- tai palvelutuonti supistu yhtä paljon kuin vastaavan suuruudessa teollisuustuotannon romahduksessa. Samasta syystä myöskään Suomen viennin lähivuosien kasvu ei ole yhtä nopeaa kuin mihin vientimaiden talouksien toipuminen viittäisi. Ennustamme, että viennin kasvu on 13,2 prosenttia vuonna 2021 ja 4,2 prosenttia vuonna 2022.

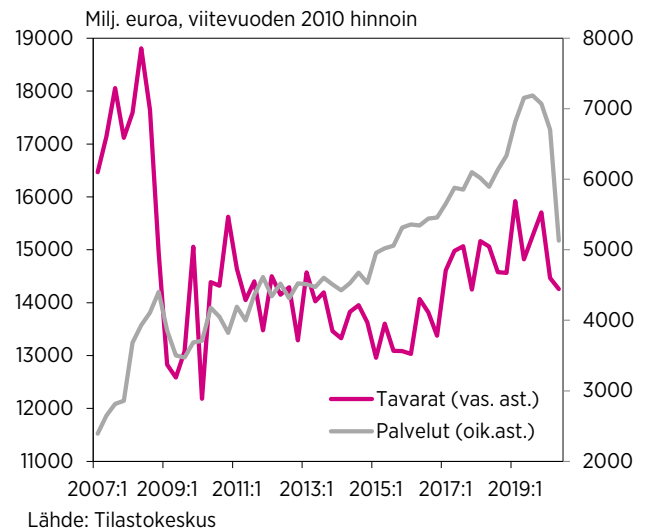
Ennusteemme liittyy tavallistakin suurempaa epävarmuutta, koska koronakriisi saattaa jatkua kauemmin kuin arvioimme. Lisäksi useat eri tekijät, esimerkiksi Yhdysvaltojen arvaamaton poliittinen tilanne ja Euroopan unionin sisäiset ristiriidat, voivat hidastaa kansainvälisen talouden toipumista siinäkin tapauksessa, että koronavirus lakkaisi supistamasta Suomen vientikysyntää jo ensi vuoden alkupuolella.

TUONTI SUPISTUU VIENTIÄ VÄHEMMÄN

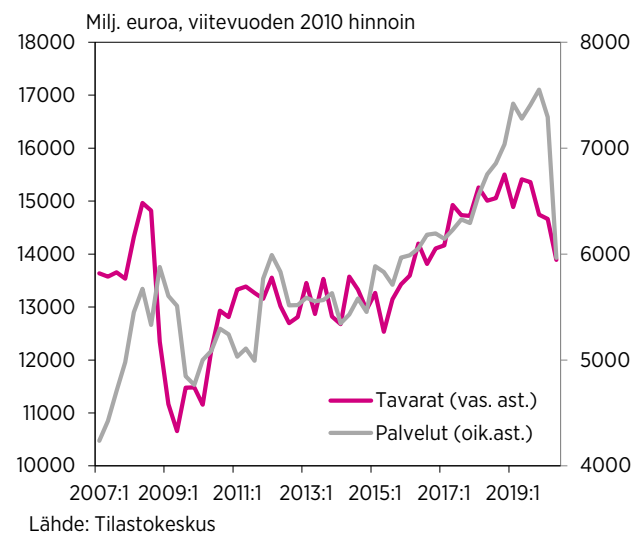
Myös tuonti on supistunut voimakkaasti koronakriisissä, ja palvelutuonti on supistunut tavaratuontia enemmän. Matkailu- ja kuljetuspalvelujen tuonnin supistuminen selittää yksinään palvelutuonnin arvon supistuminen toisella vuosineljänneksellä, sillä muiden erien yhteenlaskettu vaikutus palvelutuonnin muutokseen oli suunnilleen nollan suuruinen. Ennusteessamme tuonti supistuu kuluvana vuonna vientiä vähemmän, 9,3 prosenttia, ja vuosina 2021–22 tuonnin kasvu on viennin kasvua hitaampaa (8,0 ja 3,7 prosenttia).

Alkuvuodesta useiden raaka-aineiden hinnat ovat laskeneet voimakkaasti. Esimerkiksi öljyn keskihinta oli vuoden kahdeksan ensimmäisen kuukauden aikana alle kaksi kolmasosaa viime vuoden tasosta. Alustavat tiedot viittaavat siihen, että alkuvuodesta Suomen tuontihinnat olisivat laskeneet vientihintoja voimakkaammin. Ennusteskennariossamme ei oleteta Suomen vaihtosuhteessa tapahtuvan muita merkittäviä muutoksia. Kuluvana vuonna vaihtotaseen alijäämä kasvaa ennusteessamme voimakkaasti (yli viiteen miljardiin) viennin supistuessa tuontia enemmän, mutta alijäämä pienenee viennin toipuessa alle miljardiin vuoteen 2022 mennessä. ■

TAVAROIDEN JA PALVELUIDEN VIENTI 2007:1–2020:2

TAVAROIDEN JA PALVELUIDEN TUONTI 2007:1–2020:2

IMU30-MUUTTUJAN JA VIENNIN KASVU 1995–2022

